

## Herinnering

Laatst in mijn geboorteplaats: wandelen door het oude vijverpark, waaromheen mijn verleden is weggebroken. Een zijpad in de verte wijst naar de vergeten Romaanse kerk; verbindt zo oud met oud, herinnering met herinnering. Het dwingt mij. Verzet is machteloos.

Achterin het kille koude gebouw de engelenbak, waar arme kerkgangers het altaargebeuren net niet konden volgen. Het valse orgel met zijn zich voortslepende tonen. De doopvont, waarin men mijn leven verdrong.

Voorin ben ik weer misdienaar, acoliet, voorzanger; kijk ik neer op de oprecht rijken, de gelovig meebiddenden, de hypocrieten. Rechts de mannen, links de vrouwen. In hun stille devoot gebogen hoofden loeren de ogen alle kanten op: wie is er niet? Wie ontgaat van zonde wege de communie? Even staan zij afkeurend stil; even prent het geheugen zich in. Dan loeren zij voort. Hun zal de hel niet zijn.

In zwart geklede mannen halen geld op in collecteschalen van metaal: munten klinken, maar papiergeld hoor je niet .

De weëë lucht van wierook verstikt me en het ongedesemde brood van jaren her stijgt me naar de keel.

Op het kerkhof zoek ik mijn grootouders tussen de rijen van lijken die ooit het eeuwig leven hadden. Nu is de drie meter aarde op hun buik mijn voetpad. Ik zoek lang, voor ik de grafsteen vind. Een kleine verdorde struik ervoor. Eén moment houden mijn voeten stil, zakken iets dieper in de aarde. Dan gaan ze weer voort.

Zo eenvoudig lijkt het nu, -is het nooit geweest. Het gevecht met de engel is niet te winnen. Nog spreek ik 'god' uit met zacht Limburgse 'g' en nog zie ik het kalende hoofd van mijn vader, wanneer hij voor de kerkgangers in het voorbijgaan de hoed lichtte. Mijn moeder aan zijn arm; hun kroost in een rij achter hen.

Nooit valt het verleden ongedaan te maken: uit mijn gezicht spreken mijn grootouders, uit mijn stem mijn vader, uit mijn ogen mijn moeder. Mijn goddelijke opvoeding heeft mij verticaal bepaald.

Spottend is de glimlach, waarmee ik terugkijk langs de stalen rails van mijn verleden. Tot ik besef dat alleen de bielzen, waarop zij rusten, niet door mij zijn gelegd. Dan verstrakt mijn glimlach, begrijpt mijn spot zichzelf niet.

Het verleden is. Het valt niet meer goed te praten –al is de afstand nog zo groot. Alleen begrip, maar niet zonder berusting, en berusting zonder verwijt. Om daartoe te komen kan een wandeling nodig zijn, die laat zien dat verwijt en verzet zinloos zijn tegen een verleden als verleden. Maar kan het verleden geen heden zijn?